

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ» (ПУЕТ)
Кафедра міжнародної економіки та
міжнародних економічних відносин**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ

наукової конференції здобувачів вищої освіти і молодих
учених спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини

(м. Полтава, 14 квітня 2023 року)

За загальною редакцією доцента В. Ю. Стрілець

**Полтава
ПУЕТ
2023**

УДК 33(100):167.1-021.412]:339.9:005.44](082)

A43

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» ЗАБОРОНЕНО

Редакційна колегія:

В. Ю. Стрілець, д-р екон. наук, доцент кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

A43 **Актуальні** проблеми теорії та практики міжнародних економічних відносин в умовах глобальної трансформації : матеріали наукової конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини (м. Полтава, 14 квітня 2023 р.) / за заг. ред. доц. В. Ю. Стрілець. – Полтава : ПУЕТ, 2023. – 89 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-R). – Текст укр. та англ. мовами.

ISBN 978-966-184-445-1

У матеріалах наукової конференції представлені дослідження здобувачів вищої освіти та молодих учених спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини з актуальних проблем міжнародних економічних відносин. Для студентів ЗВО, аспірантів, викладачів.

УДК 33(100):167.1-021.412]:339.9:005.44](082)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і
торгівлі», 2023

ISBN 978-966-184-445-1

<i>Погрїбняк К. С., Артеменко А. В.</i> Транскордонні злиття та поглинання як стратегічний напрямок процесу економічної глобалізації	53
<i>Семачкіна А. О., Франко Л. С.</i> Соціальний медіа-маркетинг як інструмент комунікаційної політики компанії «Walmart Inc.»	57
<i>Терешко Д. С., Франко Л. С.</i> Спеціальні економічні зони Китаю: умови для розвитку бізнесу	61
<i>Шульженко Є. П., Клименко В. І.</i> Реалізація стратегії виходу компанії на міжнародні ринки: досвід «Starbucks Corporation»	66
<i>Adeniregun Aderinsola Halimat, Artem Pozhar.</i> Cooperative as a social instrument of economic self-help	70
<i>Emmanuella Tracy Eyram Agbezuge, Anna Flehantova.</i> Current trends in international payment systems development	73
<i>Idoko Pemona Ijeoma, Artem Pozhar.</i> Creation and evolution of the European Union	78
<i>Mohamed Sadok Ben Romdhane, Viktoriia Strilets.</i> Internal contradictions and problems of modern economic development of the EU	83
<i>Tendo Karen Ssemakula, Artem Pozhar.</i> The nature of transnational corporations basic stages of their evolution	86

ТРАНСКОРДОННІ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМОК ПРОЦЕСУ ЕКОНОМІЧНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

К. С. Погрібняк, здобувач вищої освіти 4 курсу спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини освітня програма «Міжнародний бізнес» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
А. В. Артеменко, канд. екон. наук, доцент, завідувач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин – науковий керівник

Анотація. Розглянуто сучасні світові та національні тенденції процесів злиття та поглинання ТНК як чинника їх впливу на процеси економічної глобалізації. Окреслено подальші перспективи розвитку транскордонних злиттів та поглинань.

Ключові слова: транснаціональні корпорації, злиття та поглинання, іноземні інвестиції, глобалізація.

TRANSBORDER MERGERS AND AQUISITIONS AS A STRATEGIC DIRECTION OF ECONOMIC GLOBALIZATION

Abstract. Current global and national trends in the processes of mergers and acquisitions of MNCs are considered as a factor of their impact on the processes of economic globalization. Further prospects for the development of cross-border mergers and acquisitions are outlined.

Keywords: multinational corporations, mergers and acquisitions, foreign investment, globalization.

Постановка проблеми. Зацікавленість ТНК у глобальних операціях, а отже у створенні власних глобальних мереж виробничо-збутової та науково-технічної діяльності в рамках глобалізації економіки, обумовлюють активізацію процесів транскордонних злиттів та поглинань (M&A), котрі виступають одним із стратегічних напрямків прискорення процесів економічної глобалізації, адже є швидким та ефективним шляхом збільшення розміру компаній, географічної та галузевої диференціації їх активів.

Аналіз основних досліджень і публікацій. На думку провідних спеціалістів в області вивчення діяльності ТНК, міжнародний бізнес і торгівля в умовах глобалізації економіки розвиваються за новим сценарієм, а сутнісними рисами нинішніх ТНК є подальша концентрація капіталу, посилення як економічного так і політичного впливу, спроби глобального об'єднання, в тому числі і, через процеси М&А, що потребує нового погляду на розвиток ТНК як рушійної сили процесу економічної глобалізації. Вагомий внесок у дослідження різних аспектів діяльності ТНК у процесі розвитку світової економіки здійснили зарубіжні та вітчизняні науковці такі, як: Т. Бусарева [1], М. Савченко та О. Шкуренко [2], К. Рей [3] та інші.

Формулювання мети: метою статті є дослідження сучасних тенденцій процесів М&А транснаціональних корпорацій як одного з факторів прискорення процесів економічної глобалізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дедалі більша конкуренція та зменшення тривалості циклу життя продукту примушують ТНК дуже швидко реагувати на зміни в економічному середовищі, при чому робити це швидше, ніж конкуренти. В умовах стрімкої глобалізації економіки транскордонні М&А виступають одним із швидких й ефективних шляхів збільшення розміру компаній, географічної та галузевої диференціації їх активів [4]. Характерними рисами сучасних процесів М&А є подальша концентрація капіталу, посилення політичного фактору, спроби глобального об'єднання, вихід на глобальні ринки компаній з таких країн як Китай, Індія, Південна Корея, Бразилія.

У першій половині 2020 року процеси злиття та поглинання мали тенденцію до призупинення чи навіть припинення в умовах пандемії Covid-19, скоротившись в цілому на 50–70 %. Найбільше падіння пережили розвинені економіки – на 75 %. Обсяги прямих іноземних інвестицій у країнах, що розвиваються в свою чергу зменшились лише на 16 % – менше, ніж очікувалося. Потоки ПІІ були на 28 % нижчими в Африці, на 25 % у Латинській Америці та Карибському басейні та лише на 12 % в Азії, головним чином завдяки стійким інвестиціям у Китай [5].

2021 рік став рекордним для світового ринку М&А, який продемонстрував двозначне зростання (47 % за вартістю та 31 % за обсягом) порівняно з 2020 р. 2021 р. став рекордним для ринку М&А, адже було укладено 48 948 угод на суму 4 418 млрд доларів США, що за вартістю перевершило попередні рекорди 2007 р. (3 833 млрд доларів США) і 2017 р. за обсягом (37 437 угод) [5].

Щодо географічної структури, то діяльність щодо М&А в 2021 р. зроста в усіх регіонах. У країнах Південної та Північної Америки (+60 % за вартістю після -12 % у 2020 році та +25 % за обсягом). Цей географічний регіон підтвердив свою провідну роль на світовому ринку М&А, зробивши власний внесок у вартість та обсяг глобальних угод 55 % і 36 % відповідно [5].

Європейські ринки повернулися на друге місце у глобальному рейтингу М&А за вартістю угод на суму 1,1 млрд доларів США (+57 % порівняно з попереднім роком і 23 % від загальної суми) і встановленням нового рекорду з кількості транзакцій – 15 537 (+38 %), що становить 32% від загальної кількості. У всіх основних європейських країнах спостерігалось двозначне зростання, починаючи з Франції (+65 % за обсягом і майже втричі за вартістю) і Великобританії (+55 % і +77 % відповідно), а також Іспанії (+49 % і +98 %), Італії (+38 % і більше, ніж 50 %) та Німеччини (+32 % і +45 %) [5].

У 2022 р. загальний обсяг М&А у світі становив 3,6 трлн дол. США, що на 38,8 % менше, ніж у 2021 році, коли він становив 5,9 трлн дол. США. Активність М&А почала знижуватися зокрема й через рецесію світових економік [6]. Найбільшою угодою 2022 року стала купівля компанією Microsoft за 75 млрд дол. США компанії Activision Blizzard; серед інших – продаж Broadcom за 61 млрд дол. США компанії VMware; угода індійської Housing Development Finance з банком HDFC на суму 60,8 млрд дол. США; продаж італійської Atlantia за 46,4 млрд дол. США компанії Blackstone; викуп Twitter Ілоном Маском за 41,3 млрд дол. США. Найбільшими угодами, що відбулися у другому півріччі 2022 р., були відокремлення Haleon від GlaxoSmithKline (30,9 млрд дол. США); купівля Horizon

Therapeutics за 28,3 млрд дол. США компанією Amgen та поглинання Albertson компанією Kroger за 24,8 млрд дол. США [6; 7].

Активність на ринку M&A України в 2022 році теж суттєво знизилась. Падіння кількості угод в порівнянні з 2021 роком становило 48 % [4]. Об'єктами сучасного ринку M&A в Україні передусім стали підприємства телекомунікаційного бізнесу, енергетики та природних ресурсів, важкої, харчової галузей, сільськогосподарської, фінансової а також торгівельної сфери [7]. Сектор ТМТ (телекомунікації, медіа та технології) за результатами 2022 року, залишається найбільш активним на ринку M&A України, незважаючи на його загальне падіння на 27 %. Кількість угод у сфері енергетики та природних ресурсів впала за рік більш ніж втричі. Протягом 2022 р. більше половини угод у даному секторі були здійснені до 24 лютого. Кількість угод у сегменті відновлюваної енергетики не зазнала стрімкого падіння (3 угоди у порівнянні з 5 в 2021 році) [7]. На відміну від попередніх років, великих знакових угод у секторі важкої промисловості не відбулось: їх сумарна вартість не перевищила 50 млн дол. США. Традиційно, покупцями в секторі виступали вітчизняні компанії з цього ж сектору [7].

Висновки. Проведене дослідження глобального ринку M&A за результатами останніх років, дозволяє виокремити наступне:

1. Європейські країни, а точніше їх ТНК, перейшли до внутрішньорегіональних угод, на які припадає понад три чверті вартості всіх угод, що були здійснені 2022 р., порівняно з приблизно двома третинами, що були укладені в останні роки.

2. Китай та Індія сконцентрувалися, в основному, на внутрішніх ринках (понад 90 % вартості всіх M&A). В Індії найбільш суттєвим підсумком року було загальне зростання M&A. У жовтні 2022 р. загальна вартість угод була майже на 140% вищою, ніж за весь 2021 рік.

3. Решта країн Азії, а також Америка залишалися стабільними у своєму балансі географічного розташування.

Список використаних джерел

1. Бусарева Т. Г. Особливості злиттів та поглинань ТНК. Науковий погляд: економіка та управління. 2018. № 2 (60). С. 21–28.

2. Савченко М., Шкуренко О. Злиття та поглинання як інструмент підвищення конкурентоспроможності компаній. Управління економікою: теорія та практика : зб. наук. пр. – Київ : ІЕП НАНУ, 2019. С. 92–105.
3. Ray K. Mergers and acquisitions, second edition: strategy, valuation and integration. Delhi : PHI Learning Private Limited, 2023. 883 p.
4. M&A Report 2021. URL: <https://www.lw.com/admin/upload/SiteAttachments/IFLR-M-A-Latham-2021.pdf> (дата звернення 01.03.2023).
5. M&A Report 2022. URL: <https://www.bcg.com/publications/2022/the-2022-m-a-report-dealmaking-remains-active> (дата звернення 01.03.2023).
6. Глобальне злиття та поглинання різко впало у 2H 2022. URL: <https://www.capital-times.com/2023/02/09/globalne-zlittya-ta-poglinannya-rizko-vpalo-u-2h2022/> (дата звернення 02.03.2023).
7. Озираючись на M&A у 2022 році. URL: <https://www.bain.com/insights/looking-back-at-2022-m-and-a-report-2023/> (дата звернення 02.03.2023).
8. Звіт про M&A. Погляд на M&A у 2023 році. URL: <https://www.bain.com/insights/looking-ahead-to-2023-m-and-a-report-2023/> (дата звернення 03.03.2023).

СОЦІАЛЬНИЙ МЕДІА-МАРКЕТИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ КОМПАНІЇ «WALMART INC.»

А. О. Семачкіна, здобувач вищої освіти 4 курсу спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини освітня програма «Міжнародний бізнес» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
Л. С. Франко, ст. викладач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин – науковий керівник

Анотація. З'ясовано особливості соціального медіа-маркетингу як інноваційної маркетингової комунікації компаній. Виявлено, що соціальні мережі стали основним комунікаційним інструментом мережевого суспільства і особливо активно використовуються в системі маркетингових комунікацій компанії «Walmart Inc».

Ключові слова: соціальний медіа-маркетинг, міжнародні комунікації, соціальні мережі, реклама.

Наукове видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ
ТА ПРАКТИКИ МІЖНАРОДНИХ
ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН В
УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ**

МАТЕРІАЛИ

наукової конференції здобувачів вищої освіти і молодих
учених спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини

(м. Полтава, 14 квітня 2023 року)

Дизайн обкладинки *Т. А. Маслак*
Комп'ютерне верстання *О. С. Корніліч*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 5,2.
Зам. № 294/2011.

Видавець і виготовлювач
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
к. 115, вул. Ковалю, 3, м. Полтава, 36014; ☎ (0532) 50-24-81

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 3827 від 08.07.2010 р.